UNIVERSITEIT GENT

Studiefiche

Vanaf academiejaar 2023-2024

Klinische praktijken en onderzoek (H001875)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2023-2024

A (semester 2)	Nederlands	Gent	werkcollege

Lesgevers in academiejaar 2023-2024

Rowaert, Sara	PP10	Verantwoordelijk lesgever
Claes, Claudia	PP10	Medelesgever
Roets, Griet	PP04	Medelesgever
Van Keer, Hilde	PP06	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2023-2024	stptn	aanbodsessie
Bachelor of Science in de pedagogische wetenschappen(afstudeerrichting klinische orthopedagogiek en Disability Studies)	5	A
Bachelor of Science in de pedagogische wetenschappen(afstudeerrichting pedagogiek en onderwijskunde)	5	A
Bachelor of Science in de pedagogische wetenschappen(afstudeerrichting sociale agogiek)	5	A
Bachelor of Science in de pedagogische wetenschappen (gemeenschappelijk gedeelte)	5	A
Schakelprogramma tot Master of Science in de pedagogische wetenschappen(afstudeerrichting klinische orthopedagogiek en Disability Studies)	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Rapportage, (participatief) onderzoek, machtsrelaties in klinisch-pedagogische praktijk, kritische reflexiviteit

Situering

De centrale focus van het vak ligt op de ontwikkeling van een klinisch-pedagogisch perspectief en klinisch-pedagogische vaardigheden. Dit houdt in dat studenten een pedagogisch perspectief ontwikkelen dat afwijkt van een klinisch-medische oriëntatie, waarbij de gerichtheid op een juiste diagnose centraal staat. Een klinisch-pedagogisch perspectief daagt studenten uit om in te zien dat er ook een leven is na de diagnose, en dat individuen en gezinnen hierbij pedagogische ondersteuning kunnen gebruiken.
Een klinisch-pedagogisch perspectief houdt in dat de pedagoog zich bewust wordt van de macht die hij/zij heeft, cliënten als subject in plaats van als object van interventie beschouwt, en een reflexieve houding ontwikkelt. Dit betekent dat in elke situatie opnieuw verschillende interpretaties van problemen mogelijk zijn, en verschillende scenario's voor het handelen ontwikkeld kunnen worden.
Het opleidingsonderdeel sluit aan bij een onderzoekslijn in de pedagogische wetenschappen die focust op interpretatieve en kritisch-reflexieve competenties.

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel komen volgende onderwerpen aan bod:
Partim 1
- de analyse van de ontwikkelingsgebieden in het kleuteronderwijs; met een bijzondere aandacht voor taalontwikkeling;
- kennismaken met diagnostiek in het kleuteronderwijs;
- de betrokkenheid ervaren van verschillende actoren bij diagnostiek in het kleuteronderwijs;

- opvattingen van verschillende actoren over (diagnostiek in) het kleuteronderwijs via onderzoek in kaart brengen.

Partim 2

- rapportage als een belangrijke vorm van pedagogisch handelen. Centraal in deze lessen staat het besef van pedagogisch handelen en specifieke aandacht voor rapportage als een “machtsgebeuren” en kritische reflexiviteit;
- onderzoek over rapportage (filtermechanismen, sociale bewijsvoering, rapportage als mogelijkheidsvoorwaarde agogisch handelen…).

Partim 3

- aspecten met betrekking tot het stellen van pedagogische diagnostiek, assessment en beeldvorming in sectoren binnen het brede werkveld onderwijs, welzijn en gezondheidszorg;
- illustratief:
  - ondersteuning van ouders die te horen krijgen dat hun kind een verstandelijke beperking heeft: samenwerking met respect voor de inbreng en veerkracht en ‘eigen-wijsheid’ van ouders en familieleden;
  - beschrijving onderzoek rond het ondersteunen van ‘emotionele beschikbaarheid’ bij ouders/familieleden van kinderen met een (verstandelijke) beperking.
- begeleiding van gezinsprocessen bij kinderen met een (verstandelijke) beperking, zoals diagnose, stress en coping bij ouders, aandacht voor brussen en differentieel opvoeden, ondersteuning door sociaal en professionel netwerk, verhogen van family quality of life.

Begincompetenties

Dit opleidingsonderdeel bouwt verder op volgende opleidingsonderdelen uit de eerste bachelor:
Onderwijskunde: Praktijk, onderzoek en beleid
Orthopedagogiek: Praktijk, onderzoek en beleid
Sociale agogiek: Praktijk, onderzoek en beleid
Het opleidingsonderdeel is theoretisch verankerd met Ethiek en deontologie van het pedagogisch handelen (tweede bachelor)

Eindcompetenties

1 De eigen leerstijl onderkennen.
2 Een performante werkstijl ontwikkelen.
3 Gedragingen van kinderen en volwassenen interpreteren vanuit een psycho-pedagogisch, klinisch perspectief.
4 Interdisciplinair, gezinsgericht en teamgericht werken.
5 Pedagogische benaderingen t.o.v. criminologische en medische leren plaatsen.
6 Inzicht verwerven in (ortho)pedagogische en onderwijskundige vraagstukken en het pedagogisch handelen.
7 Kritisch reflecteren over concepten als diagnostiek binnen pedagogische contexten, rapportage en pedagogisch handelen en ouderschap onder druk.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

In dit opleidingsonderdeel worden studenten aangesproken op het verwerven van basiscompetenties die een latere inschakeling in klinische settings mogelijk maakt.
De focus ligt op het inzicht dat kinderen, jeugdigen en volwassenen, ondanks een rol van 'cliënt-patiënt-leerling' betrouwbare bronnen van informatie zijn. Dit inzicht geldt voor de pedagogisch-klinische praktijk doch wordt evenzeer vertaald in het kader van wetenschappelijk onderzoek. Gezien de diversiteit van klinisch-pedagogische settings wordt dit opleidingsonderdeel gegeven binnen een samenwerkingsverband tussen de vakgroepen die voor de kern van de opleiding pedagogische wetenschappen instaan.
Via interactieve leersituaties krijgen de studenten de mogelijkheid om via actieve participatie in opdrachten klinisch-pedagogische vaardigheden/basiscompetenties te verwerven.
Aanwezigheid in alle lessen is daarom verplicht.

Leermateriaal

- De Belie, E., Van Hove, G. (2004). Ouderschap onder druk. Ouders en hun kind met een

verstandelijke beperking. Uitgeverij Garant: Antwerpen.
• Roose, R. & De Bie, M. (2010). Rapporteren. Een onderschatte kerntaak in de hulpverlening. Alert, 36(2), 54-59.

Geschatte prijs: 50 EUR.

Aanvullende teksten, protocollen, instrumenten zullen – gratis - via Ufora worden verspreid.

Referenties

Roets, G., Rutten, K., Roose, R., Vandekinderen, C. & Soetaert, R. (2015). Constructing the "child at risk" in social work reports: a way of seeing is a way of not seeing. *Children & Society*, 29(3), 198-208.
Roets, G., Roose, R., De Wilde, L., & Vanobbergen, B. (2017). Framing the 'child at risk' in social work reports: truth-telling or storytelling? *Journal of Social Work,* 17(4), 453-469.
Samuel, P.S, Rillotta, F & Brown, I (2012). Review: The development of family quality of life concepts and measures. Journal of Intellectual Disability Research, 56 (1), 1 - 16.
Harlen, W. (2007) *The Quality of Learning: assessment alternatives for primary education.* (Primary Review Research Survey 3/4), Cambridge: University of Cambridge Faculty of Education.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Interactieve ondersteuning via Ufora.
- Op afspraak (per e-mail).

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Schriftelijke evaluatie met open vragen, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Niet-periodegebonden evaluatie: casusbespreking, rapportageopdracht met open boek en schriftelijke evaluatie met open vragen.
Periodegebonden evaluatie: schriftelijke evaluatie.
Permanente evaluatie op basis van werkstukken, integratieseminarie/integratievraag en papers per partim.
Meer concrete informatie rond de evaluatie per partim wordt bij het begin van het academiejaar in de les en via Ufora aan de studenten bekend gemaakt.

Eindscoreberekening

Een combinatie van periodegebonden evaluatie (50%) en niet-periodegebonden evaluatie (50%). De score op iedere individuele partim telt mee voor een evenwaardig deel (één derde) van de totaalscore.
Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20) indien het eindcijfer hoger ligt.
Het eindcijfer is het gewogen gemiddelde van de verschillende onderdelen. Studenten kunnen voor dit opleidingsonderdeel enkel slagen wanneer ze voor alle onderdelen minimum 10/20 behalen.
Wanneer studenten voor minstens één van de onderdelen minder dan 10/20 behalen dan gelden onderstaande regels:
- Indien men voor minstens één onderdeel van de evaluatie een 8/20 of 9/20 behaalt, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer, nl. 9/20.
- Indien men voor minstens één onderdeel van de evaluatie minder dan 8/20 behaalt, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 8 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer,

nl. 7/20.